

Faktaark om ungdomskriminalitet

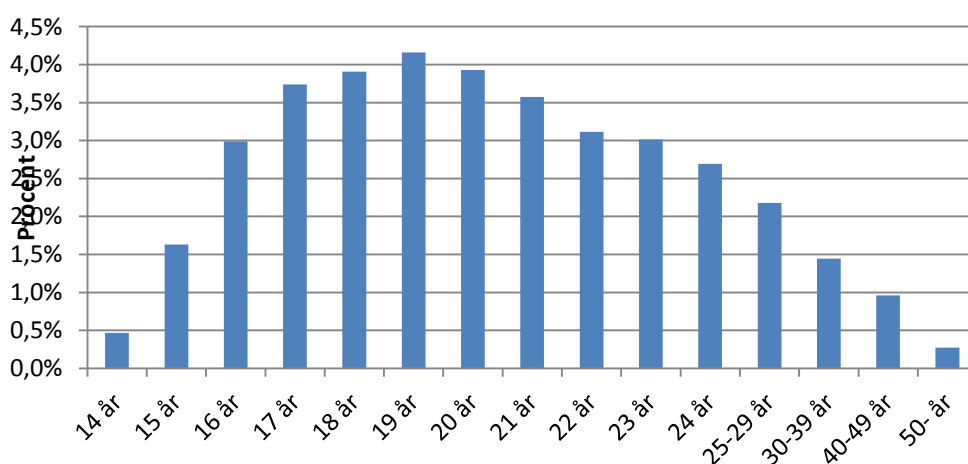
Indledning

Ungdomskriminalitet er på sin vis et lidt misvisende begreb, idet kriminalitet som sådan langt hen ad vejen er et ungdomsfænomen. Unge mellem 15 og 24 er tre gange så hyppigt repræsenteret i det strafferetslige system, som de er i befolkningen som helhed. Ca. efter det 24. år ophører langt de fleste med at begå kriminalitet (Kilde: Ungdomskommissionens redegørelse s. 247). Vi vil i dette notat lægge os op ad Justitsministeriets afgrænsning af ungdomskriminalitet og henregne børn og unge mellem 14 og 20 til gruppen, der kan begå 'ungdomskriminalitet'. Tabellen herunder viser udviklingen i kriminalitet fordelt på aldersgrupper, og viser tydeligt, at ungdommen er den tid, hvor flest mennesker registreres for en eller flere straffelovsovertrædelser.

29. september 2011

DKR-nummer:

Sagsbehandler: MBI

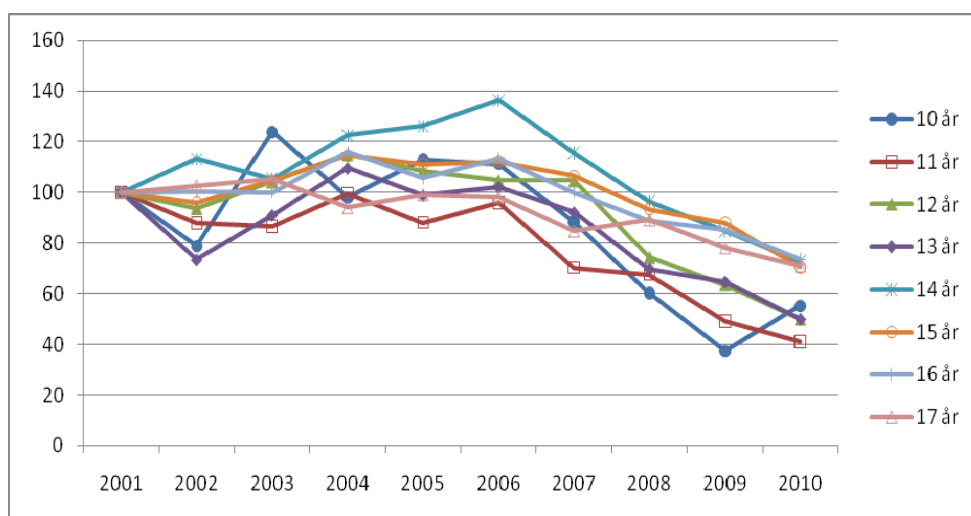

Procentandel med en strafferetslig afgørelse for straffelovsovertrædelser fordelt efter alder, 2010

Udviklingen

Udviklingen i de senere års registrerede ungdomskriminalitet viser, at såvel for de 15-17 årige som for de 18-20 årige er der frem til 2005 sket en stigning i registreret kriminalitet, efterfulgt af et fald og derefter de sidste par år igen en svag stigning. Faldet i midten var efter al sandsynlighed relateret til politi- og domstolsreformen i 2007 (Kilde: Justitsministeriets Forskningsenhed: Ungdomskriminalitet 2001-2010).

En anden undersøgelse fra Justitsministeriet dokumenterer, at for såvel for børn under den kriminelle lavalder, som for unge over lavalderen, er der sket et fald i den registrerede kriminalitet siden 2001.

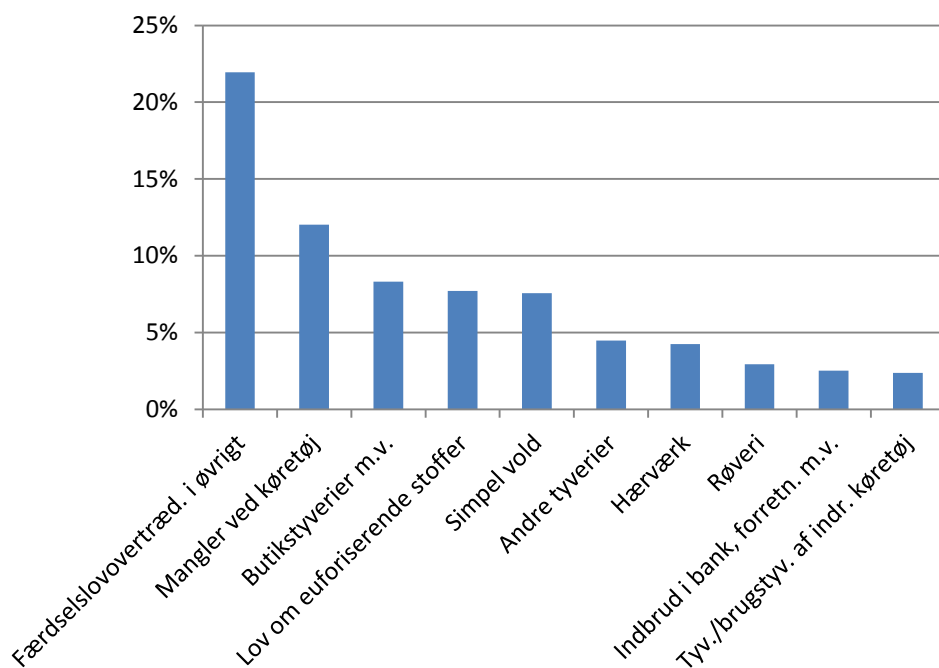

Figur 1: Udviklingen i antal forhold, hvor børn er mistænkt, samt antal sigtelser mod 15-17-årige, pr. 1.000 i aldersgruppen, 2001-2010. Indeks 2001=100. Justitsministeriets Forskningsenhed Udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet 2010.

Den nye regering hævdede atter den kriminelle lavalder til 15 år i februar 2012. Men hovedparten af de sigtelser, der er rejst mod 14-årige har handlet om mindre alvorlige ejendomsforbrydelser, og de 14-årige har altså som helhed været del af en nedadgående tendens.

Hvilken type kriminalitet

I forlængelse af det er det væsentligt at se på, hvilke forbrydelser de unge som helhed registreres for. Her følger en opgørelse over de 10 hyppigste kriminalitetstyper for de 14-19 årige.

Top 10 strafferetslige afgørelser mod 14-19-årige efter område. Pct. af alle afgørelser. 2010.

Det ses altså, at de fire største kategorier handler om færdsel, køretøj, butikstyveri og stoffer – alle kriminalitetstyper i den mindre alvorlige ende af skalaen. Den simple vold er dog med på en femteplads.

Nu kan der jo, for den registrerede kriminalitets vedkommende, også være tale om en ændring i registreringspraksis, opklaringsprocent eller anmeldelsestilbøjelighed.

Den faldende ungdomskriminalitet

Analysen der er baseret på den registrerede kriminalitet får i sagens natur kun den kriminalitet med, der anmeldes til politiet. Hvis der ikke over tid sker ændringer i anmeldelsestilbøjelighed kan en udvikling dog godt beskrives på baggrund af registreret og opklaret kriminalitet. Men der er sket store ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden for fx vold. Den er i det hele taget steget betragteligt gennem de sidste årtier, og steget med et mønster, der indikerer en mindre tolerance overfor vold. Således bliver flere sager med mindre alvorlige skader anmeldt, flere sager med vold på arbejdspladsen og med kvindelige gerningspersoner. (Kilde: *Man anmelder da vold*) Alt i alt tyder det altså på en generel tendens, hvor danskerne i højere grad anmelder, hvad man før afviste som 'bare noget der sker' eller i hvert fald en ikke kriminel handling. For at indfange den ikke-registrerede kriminalitet må man se på offerundersøgelser eller selvrapporteringsundersøgelser. Det er altså vigtigt at sammenholde ovennævnte udvikling med de såkaldte selvrapporteringsun-

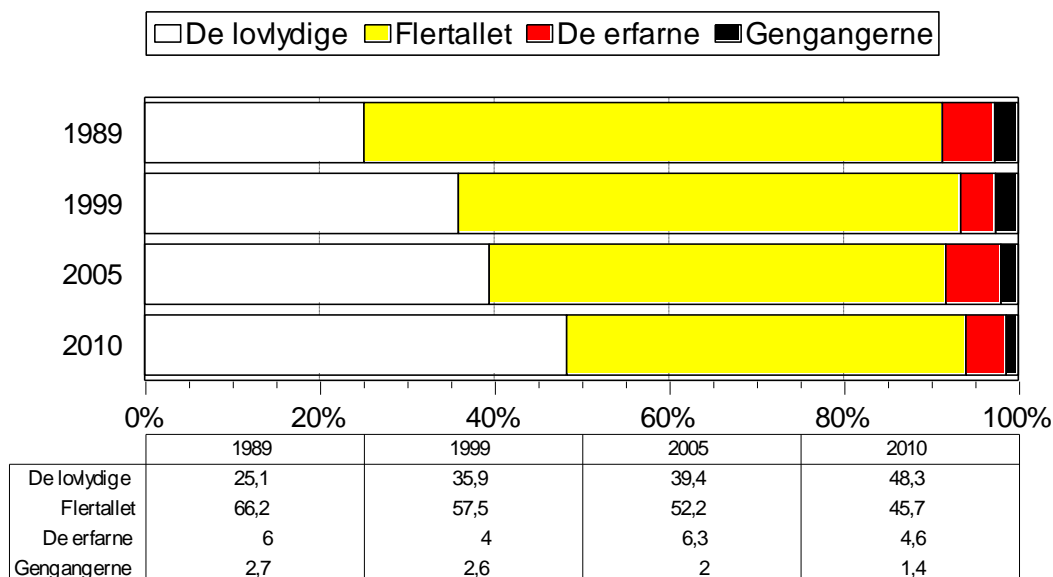
dersøgelser, hvor man spørger børn og unge om de har begået forskellige typer lovovertrædelser.

Side 4

Flemming Balvig har siden 1979 gennemført selvrapporteringsundersøgelser blandt unge i alderen 14 år, de seneste år med et udsnit, der gør undersøgelserne repræsentative for Danmark som helhed.

Han peger på en bemærkelsesværdig udvikling. Efter en række år hvor smårapserier hørte til dagens orden blandt de unge, er der over de sidste to-tre undersøgelsesrunder sket et kvalitativt skift i de unges opførsel, således at gruppen af de helt lovlydige nu er den største gruppe.

Procentvis fordeling af de unge i kriminalitetsgrupper i hele landet, 1989,1999,2005,2010:

For første gang viser "de lovlydige" sig i 2010 at have udviklet sig til at være den største gruppe af dem alle. Der er tale om tæt ved en fordobling af de lovlydiges andel i løbet af de sidste 20 år, og en øgning på tæt ved en fjerdedel bare de seneste 5 år.

Flertallet er altså kommet i mindretal, og det vil sige, at både når man ser på den registrerede ungdomskriminalitet og når man ser på selvrapporteret kriminalitet er der opløftende nyheder, der tyder på, at unge generelt bliver mindre kriminelle.

International sammenligning

Det er interessant at se om Danmark står alene med denne nedadgående tendens indenfor ungdomskriminalitet eller om udviklingen er led i en international bevægelse.

Der er også i de øvrige nordiske lande gennemført selvrapporteringsundersøgelser. De er dog ikke direkte sammenlignelige med de danske, primært fordi de inkluderer forbrug af hash og andre illegale stoffer i kriminalitetsindekset, og det gør de danske ikke. Overordnet viser de dog samme tendens som de danske – nemlig et fald i de unges kriminalitetsfrekvens.

I Finland og Sverige skyldes faldet, at de unge begår mindre tyveri og hærværk. Også de tilgængelige norske undersøgelser tyder på et fald, om end det pga. undersøgelsesdesignet er sværere at sige entydigt (der spørges hvor mange, der *ikke* har begået bestemte typer lovovertrædelser og ikke hvor mange, der har). (Kilde: Ungdomskommissionens udredningsrapport)

I 2006 gennemførtes også en international selvrapporteringsundersøgelse, hvor Danmark var repræsenteret med en undersøgelse af unge i Københavnsområdet. Resultaterne fra den undersøgelse viste, at de københavnske unge lå højere mht. cykeltveri, biltyveri, våben og hærværk end unge fra Helsingfors, Oslo og Stockholm. Der var ingen forskel mht. butikstyveri. (Kilde: *Juvenile Delinquency in Europe and Beyond* og *Ungdomsundersøgelsen 2006*).

Ingen malurt i bægeret?

Ovenpå alle disse opløftende resultater skal nævnes, at der også er aspekter i undersøgelsen, der giver anledning til opmærksomhed og indsatser.

Det er nemlig værd at bemærke ved Flemming Balvigs undersøgelse, at gruppen af gengangere og de erfarne ikke reduceres i nær så høj grad som flertallet overgår til lovlydighed. Der er altså en stor gruppe af almindelige børn, der ændrer opførsel fra en opvækst med et enkelt rapseri eller to i en butik til en tilværelse i lovlydighed. Mens der på den anden side er en lille gruppe af unge, der begår en del kriminalitet og alvorlig kriminalitet, og som ikke mindskes så meget i antal. Det er den gruppe, der skal være i fokus for det forebyggende arbejde. Samtidig med at man fastholder de gode resultater, der er opnået overfor den brede gruppe af almindelige, velfungerende unge.

Litteratur

Side 6

Justisministeriets Forskningsenhed marts 2011: *Udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet*

Justisministeriets Forskningsenhed juli 2011: *Udviklingen i omfang og art af ungdomskriminalitet 2001-2010*

Balvig, Flemming og Kyvsgaard, Britta: *Man anmelder da vold*

Balvig, Flemming 2011: *Lovlydig Ungdom*

Gabrielsen, Nanna : *Ungdomsundersøgelse 2006. Undersøgelse af selvrporteret kriminalitet blandt elever i 7.-9. klasse i hovedstadsområdet*
http://www.justitsministeriet.dk/fileadmin/downloads/Forskning_og_dokumentation/Ungdomsundersoegelsen_2006..pdf

Ungdomskommissionens betænkning om Indsatsen mod Ungdomskriminalitet, særligt Kommissionens udredningsrapport.

Junger-Tas, J.; Marshall, I.H.; Enzmann, D.; Killias, M.; Steketee, M.; Gruszczynska, B. (Red.): *Juvenile Delinquency in Europe and Beyond* Results of the Second International Self-Report Delinquency Study